

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра славянской филологии и прикладной лингвистики

УТВЕРЖДАЮ:

Проректор по научно-методической
и учебной работе

Е.И. Скафа
Е.И. Скафа
апреля 2019 г.

Рабочая программа учебной дисциплины
«СОВРЕМЕННАЯ ЯЗЫКОВАЯ НОРМА: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА
ПЕРЕВОДА (УКРАИНСКИЙ И РУССКИЙ ЯЗЫКИ)»

Направление подготовки:	45.04.01 Филология
Магистерская программа	Украинский язык и литература
Программа подготовки	академическая магистратура
Квалификация	магистр
Форма обучения:	очная

Донецк 2019

УТВЕРЖДАЮ:

Декан филологического факультета

И.М. Артамонова

2019 г.

Программа составлена с учётом Федерального государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 45.04.01. «Филология», утверждённого приказом Министерства образования и науки Российской Федерации 03 ноября 2015 г. №1299.

Программа учебной дисциплины «Современная языковая норма: теория и практика перевода (украинский и русский языки)» составлена на основе ГОС ВПО по направлению подготовки 45.04.01. «Филология», утверждённого приказом Министерства образования и науки Донецкой Народной Республики от 20 апреля 2016 г., № 444, и зарегистрированного в Министерстве юстиции Донецкой Народной Республики 24 апреля 2016 г., № 1367; «Положения об организации учебного процесса в образовательных организациях высшего профессионального образования Донецкой Народной Республики», утверждённого приказом Министерства образования и науки ДНР 11 ноября 2017 г., № 1171; учебных планов по направлению подготовки 45.04.01. «Филология» подготовки магистратуры (формы обучения: очная), утверждённых Учёным советом университета от 02.04.2019, протокол № 3.

Разработчик:

Кандидат филологических наук, доцент кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики

А.В. Зенина

Протокол № 9 от «09» апреля 2019 г.

Программа учебной дисциплины утверждена на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики

Зав. кафедрой

И.А. Кудрейко

Программа учебной дисциплины одобрена учебно-методической комиссией филологического факультета

Протокол № 6 от “10” апреля 2019 г.

Председатель учебно-методической комиссии факультета

С.В. Руденко

1. Область применения и место дисциплины в учебном процес се

Учебная дисциплина «Современная языковая норма: теория и практика перевода (украинский и русский языки)» является обязательной дисциплиной вариативной части Блока 1 «Дисциплины» подготовки студентов направления подготовки 45.04.01. Филология (магистерская программа: Украинский язык и литература).

Дисциплина реализуется на филологическом факультете ДонНУ кафедрой славянской филологии и прикладной лингвистики.

Основывается на базе дисциплин, изученных в бакалавриате: Основы речевой деятельности, Современный украинский язык, Русский язык и культура речи, Стилистика и культура речи.

Данную дисциплину дополняет параллельное освоение дисциплины Контрастивная лингвистика.

Знания и умения, полученные при изучении дисциплины «Современная языковая норма: теория и практика перевода (украинский и русский языки)» необходимы обучающимся для освоения компетенций, формируемых такими учебными дисциплинами, как: Лингвистика текста, Номинативный подход к описанию языка, Актуальные вопросы современной лингвистики.

Нормативные ссылки – не предусмотрено.

2. Структура дисциплины

<i>Характеристика учебной дисциплины</i>		
Направление подготовки	45.04.01 Филология	
Магистерская программа	Украинский язык и литература	
Программа подготовки	академическая магистратура	
Квалификация	магистр	
Количество содержательных модулей	3	
Дисциплина базовой / вариативной части образовательной программы	дисциплина вариативной части Блока1 «Дисциплины»	
Формы контроля	2 модульных контроля, 1 зачет во 2 семестре, 1 экзамен в 3 семестре	
Показатели	очная форма обучения	заочная форма обучения
Количество зачетных единиц (кредитов)	4,5	
Год подготовки	1, 2	
Семестр	2, 3	
Количество часов	162	
- лекционных	20	
- практических, семинарских	30	
- лабораторных		
- самостоятельной работы	112	
в т.ч. индивидуальное задание		
Недельное количество часов,	7/9	
в т.ч. аудиторных	2/3	

3. Описание дисциплины

Цели и задачи.

Цель изучения дисциплины – исследовать теоретическую базу и особенности процесса перевода на примере двух близкородственных языков (украинский, русский) с точки зрения нормативности и качества перевода как результата.

Основными задачами изучения дисциплины являются:

- научить студентов различать типы и подходы к переводу;
- анализировать особенности перевода на разных языковых уровнях;
- выделять основные типы эквивалентности;
- знать достижения отечественных и зарубежных переводоведов и переводчиков-практиков; владеть навыками перевода из близкородственных (украинского и русского) языков, сравнительного анализа текста оригинала и текста перевода.

Требования к результатам освоения дисциплины: процесс изучения дисциплины дисциплины «Современная языковая норма: теория и практика перевода (украинский и русский языки)» направлен на формирование элементов следующих компетенций в соответствии с ФГОС ВО РФ по направлению подготовки 45.04.01 Филология и основной образовательной программы высшего профессионального образования направления подготовки 45.04.01 Филология (магистерская программа: Украинский язык и литература)..

а) общекультурных (ОК):

способность к абстрактному мышлению, анализу, синтезу (ОК-1);

готовность действовать в нестандартных ситуациях, нести социальную и этическую ответственность за принятые решения (ОК-2);

готовность к саморазвитию, самореализации, использованию творческого потенциала (ОК-3);

б) общепрофессиональные компетенции (ОПК):

владение коммуникативными стратегиями и тактиками, риторическими, стилистическими и языковыми нормами и приемами, принятыми в разных сферах коммуникации (ОПК-2);

способность демонстрировать знания современной научной парадигмы в области филологии и динамики ее развития, системы методологических принципов и методических приемов филологического исследования (ОПК-3);

способность демонстрировать углубленные знания в избранной конкретной области филологии (ОПК-4);

в) профессиональные компетенции (ПК):

научно-исследовательская деятельность:

владение навыками самостоятельного проведения научных исследований в области системы языка и основных закономерностей функционирования фольклора и литературы в синхроническом и диахроническом аспектах, в сфере устной, письменной и виртуальной коммуникации (ПК-1);

владение навыками квалифицированного анализа, оценки, реферирования, оформления и продвижения результатов собственной научной деятельности (ПК-2);

подготовка и редактирование научных публикаций (ПК-3);

владение навыками участия в работе научных коллективов, проводящих филологические исследования (ПК-4);

педагогическая деятельность:

владение навыками планирования, организации и реализации образовательной деятельности по отдельным видам учебных занятий (лабораторные, практические и семинарские занятия) по филологическим дисциплинам (модулям) в образовательных организациях высшего образования (ПК-5);

владение навыками разработки под руководством специалиста более высокой квалификации учебно-методического обеспечения, реализации учебных дисциплин (модулей) или отдельных видов учебных занятий программ бакалавриата и дополнительных профессиональных программ для лиц, имеющих или получающих соответствующую квалификацию (ПК-6);

прикладная деятельность:

способность к созданию, редактированию, реферированию, систематизированию и трансформации (например, изменению стиля, жанра, целевой принадлежности текста) всех типов текстов официально-делового и публицистического стиля (ПК-10);

готовность к планированию и осуществлению публичных выступлений, межличностной и массовой, в том числе межкультурной и межнациональной коммуникации с применением навыков ораторского искусства (ПК-11);

владение навыками квалифицированного языкового сопровождения международных форумов и переговоров (ПК-12);

проектная и организационно-управленческая деятельность:

способность рационально использовать материальные, нематериальные и финансовые ресурсы для образовательной деятельности, выполнения научных исследований и проектных разработок в соответствии с направленностью (профилем) магистерской программы (ПК-13).

В результате изучения учебной дисциплины студент должен:

знать:

- главные идеи ведущих отечественных и зарубежных переводоведов, переводчиков-практиков XIX, XX ст.;
- основные подходы к переводу;
- методы переводоведения;
- способы перевода лексических единиц и фразеологизмов;
- типы грамматических трансформаций при переводе;
- виды эквивалентности;
- содержание понятия «социокультурный комментарий», его составляющие и виды;
- факторы, влияющие на национально-языковую картину мира;
- основные разновидности систем машинного перевода (ПЛАЙ, Pragma, ПРОМТ);
- этапы становления систем машинного перевода;
- требования к переводчику как участнику коммуникативного акта;
- возможности осуществления и редактирования в переводчиках;
- типичные ошибки систем машинного перевода, их причины;
- основные способы перевода терминов;

уметь:

- анализировать научные работы по переводоведению;
- выбирать нужный в конкретных условиях тип перевода и осуществлять его;
- применять трансформационный и интерпретационный подходы (или их сочетание) к переводу в зависимости от специфики текста;
- использовать необходимые способы перевода, которые бы помогли адекватно передать логическое и эмоционально-оценочное содержание, а также специфически национальный колорит оригинального текста другим языком;
- давать характеристику лексики по типу эквивалентности;
- применять разные способы перевода фразеологических единиц в соответствии с их типом;
- прослеживать грамматические соответствия текстов оригинала и перевода;
- применять социокультурный комментарий во время перевода художественной литературы;
- осуществлять сопоставительный анализ текста художественного произведения и текста перевода, сделанного профессиональным переводчиком;
- определять стиль текста, учитывать нормативные требования к переводу;

владеть:

- навыками применения трансформационного и интерпретационного подходов к переводу в зависимости от специфики текста;
- навыками сопоставительного анализа текста оригинала и текста перевода, сделанного профессиональным переводчиком;
- навыками выполнения автоматического перевода с помощью программ «Плай», «Pragma»;
- навыками постредактирования машинного перевода.

4. Содержание дисциплины и формы организации учебного процесса

Курс дисциплины предусматривает следующие формы организации учебного процесса: лекции, практические занятия, самостоятельную работу студента.

С точки зрения применяемых методов по источнику передачи и восприятия учебной информации используются словесные (лекция, беседа, разбор конкретных ситуаций, дискуссия, полемика), наглядные (иллюстрации, схемы, таблицы), практические (исследования, упражнения) методы.

Лекции представляют собой систематические обзоры основных аспектов дисциплины.

Практические занятия позволяют научить применять теоретические знания при решении и исследовании конкретных задач.

Самостоятельная работа обучающихся выполняется по заданию и при методическом руководстве преподавателя, но без его непосредственного участия. Самостоятельная работа подразделяется на самостоятельную работу на аудиторных занятиях и на внеаудиторную самостоятельную работу.

Самостоятельная работа обучающихся включает как полностью самостоятельное освоение отдельных тем (разделов) дисциплины, так и проработку тем (разделов), осваиваемых во время аудиторной работы. Во время самостоятельной работы обучающиеся читают и конспектируют учебную, научную и справочную литературу, выполняют задания, направленные на закрепление знаний и отработку умений и навыков, готовятся к текущему и промежуточному контролю по дисциплине.

Текущий контроль осуществляется путем написания самостоятельных и контрольных работ, модульных контрольных работ по проверке знаний теоретических положений.

Для управления учебным процессом и организации контрольно-оценочной будут использованы следующие методы контроля: устный контроль; защита докладов; текущий контроль (модульная контрольная работа); промежуточный контроль (экзамен).

Порядковый номер и тема	Краткое содержание темы
1	2
Содержательный модуль 1. Теоретичні аспекти дослідження сучасної мовної норми і проблема перекладу	
Тема 1. Норма як центральне поняття перекладознавства	Поняття мовної норми та її міждисциплінарний характер. Основні ознаки мовної норми. Класифікація мовних норм. Нормативні аспекти перекладу. Поняття норми перекладу. Якість перекладу. Критерії оцінки якості перекладу.
Содержательный модуль 2. Теоретичні та прикладні проблеми перекладу	
Тема 2. Перекладознавство як наука	Перекладознавство та галузі перекладознавства. Методи дослідження перекладу. Поняття перекладу та адаптації.
Тема 3. Переклад як акт міжмовної та міжкультурної комунікації. Типи перекладу.	Основні підходи до перекладу. Типи перекладів за формою, жанрово-стильовою належністю. Корелятивність типів і методів перекладів. Картина світу, створена мовою і культурою. Міжкультурна комунікація під час перекладу.
Тема 4. Синхронний і послідовний переклади як типи усного перекладу	Базисна і прецизійна інформація. Класифікація усного перекладу. Призначення і принципи скоропису. Етика перекладача під час усного перекладу.
Тема 5. Історія перекладу і перекладознавства	Переклад в епоху Античності, Середньовіччя, Відродження. Переклади Й.Ф.Гердера, В.Гумбольдта. Переклади Т.Г.Шевченка, П.О.Куліша, І.Я.Франка, М.Т.Рильського.

Тема 6. Лексичний рівень перекладу: проблема еквівалентності	Поняття лексичного еквівалента. Еквівалентна лексика. Погляди С.Г. Тер-Мінасової на проблему еквівалентності. Частково еквівалентна лексика. Лінгвокраїнознавчий підхід Є.М. Верещагіна і В.Г. Костомарова. Безеквівалентна лексика, її різновиди.
Тема 7. Особливості перекладу лексичних одиниць	Способи перекладу лексичних одиниць. Лексичні трансформації при перекладі. Проблема синонімії і переклад.
Тема 8. Способи перекладу фразеологічних одиниць	Фразеологізми як проблема перекладу. Класифікація фразеологізмів у перекладознавстві. Способи перекладу фразеологізмів. Проблеми фразеологічної деривації з погляду перекладу.
Тема 9. Граматичні особливості перекладу: морфологічний і синтаксичний рівні	Поняття граматичної співвідносності / неспіввідносності. Морфологічний рівень перекладу. Поняття еквівалентної і безеквівалентної синтаксичної структури.
Тема 10. Особливості перекладу художніх текстів	Проблеми розуміння художньої літератури. Соціокультурний коментар. Індивідуальність перекладача і особистість автора. Основні етапи роботи перекладача над художнім перекладом. Стилістична адаптація при перекладі.
Тема 11. Машинний переклад	Етапи створення систем машинного перекладу. Принципи автоматичного перекладу. Типові помилки машинного перекладу, їх причини (на прикладі програм ПЛАЙ, PRAGMA). Редагування автоматичного перекладу. Шляхи усунення помилок комп'ютерного перекладача.
Содержательный модуль 3. Проблеми перекладу наукових текстів	
Тема 12. Основні прийоми перекладу термінів	Диференційні ознаки наукового стилю у проекції на проблему перекладу. Способи перекладу термінологічних одиниць в науково-технічному тексті. Перекладацькі трансформації: лексичні, лексико-семантичні, граматичні, лексико-граматичні. Вимоги до перекладу науково-технічних текстів. Термінологічне планування: стандартизація, кодифікація.
Тема 13. Передача власних імен та назв при перекладі	Відтворення українських слів латинкою. Система української транслітерації. Передача абревіатур і скорочень. Особливості перекладу окремих груп назв.
Тема 14. Мовні паралелі та проблема «несправжніх друзів перекладача».	Мовні паралелі: види, форми та причини виникнення. «Несправжні друзі перекладача»: групи, причини виникнення.
Тема 15. Термін у художньому тексті: особливості функціонування та перекладу.	Функціонування термінологічних одиниць у художньому тексті. Труднощі розпізнавання термінів у текстах літературних творів. Переклад термінів у художньому творі. Рекомендації щодо перекладу термінів у художньому творі.

Тематический план

Содержательный модуль 1											
Названия содержательных модулей и тем	Количество часов										
	Очная форма обучения						Заочная форма обучения				
	всего	в т.ч.					всего	в т.ч.			
		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа
Тема 1. Норма як центральне поняття перекладознавства	8				8						
Итого по содержательному модулю 1	8				8						
Содержательный модуль 2											
Тема 2. Перекладознавство як наука	11	2	2		7						
Тема 3. Переклад як акт міжмовної та міжкультурної комунікації. Типи перекладу	11	2	2		7						
Тема 4. Синхронний і послідовний переклади як типи усного перекладу	11	2	2		7						
Тема 5. Історія перекладу і перекладознавства	8				8						
Тема 6. Лексичний рівень перекладу: проблема еквівалентності	11	2	2		7						
Тема 7. Особливості перекладу лексичних одиниць	13	2	4		7						
Тема 8. Способи перекладу фразеологічних одиниць	11	2	2		7						
Тема 9. Граматичні особливості перекладу: морфологічний і синтаксичний рівні	13	2	4		7						
Тема 10. Особливості перекладу художніх текстів	11	2	2		7						
Тема 11. Машинний переклад	11	2	2		7						
Итого по содержательному модулю 2	111	18	22		71						
Содержательный модуль 3											
Тема 12. Основні прийоми перекладу термінів. Термінологічне планування	12	2	2		8						
Тема 13. Передача власних імен та назв при перекладі	11		2		9						
Тема 14. Мовні паралелі та	10		2		8						

проблема «несправжніх друзів перекладача»												
Тема 15. Термін у художньому тексті: особливості функціонування та перекладу	10		2		8							
Итого по содержательному модулю 3	43	2	8		33							
<i>Всього часов</i>	162	20	30		112							

5. Методические рекомендации для проведения практических занятий содержатся в учебно-методическом комплексе дисциплины

Практические занятия проводятся в целях активного приобретения студентами новых знаний, закрепления, расширения и углубления знаний, полученных на других видах учебных занятий, подготовки докладов и других творческих заданий, а также для обучения студентов методам самостоятельной работы с учебным материалом.

Чтобы данный вид занятий прошел эффективно, теоретически насыщено и полно, студентам необходимо до занятия:

1. Внимательно ознакомиться с домашним заданием.
2. Прочитать конспект лекции по соответствующей теме.
3. Ознакомиться с рекомендованной литературой, в том числе и с дополнительной, подготовить ее конспект и, возможно, принести с собой на занятие.

В ходе самостоятельной подготовки к практическому занятию студентам необходимо глубоко изучить основные теоретические положения учебных вопросов. При работе с учебной литературой следует особое внимание обращать на особенности использования новых терминов и понятий, формировать у себя соответствующие лексико-фразеологические обороты речи. Изучаемый учебный материал целесообразно законспектировать в рабочих тетрадях.

На практических занятиях проводится опрос теоретического материала, выполняются практические, тестовые задания. Активное участие в обсуждении вопросов практических занятий является одним из условий получения положительной оценки по данному курсу.

Темы практических занятий

№	Название темы	Количество часов
Тема 1.	Перекладознавство як наука	2
Тема 2.	Переклад як акт міжмовної та міжкультурної комунікації. Типи перекладу.	2
Тема 3.	Синхронний і послідовний переклади як типи усного перекладу	2
Тема 4.	Лексичний рівень перекладу: проблема еквівалентності	2
Тема 5.	Особливості перекладу лексичних одиниць	4
Тема 6.	Способи перекладу фразеологічних одиниць	2
Тема 7.	Граматичні особливості перекладу: морфологічний і синтаксичний рівні	4
Тема 8.	Особливості перекладу художніх текстів	2
Тема 9.	Машинний переклад	2
Тема 10.	Основні прийоми перекладу термінів. Термінологічне планування	2
Тема 11.	Передача власних імен та назв при перекладі	2
Тема 12.	Мовні паралелі та проблема «несправжніх друзів перекладача»	2
Тема 13.	Термін у художньому тексті: особливості функціонування та перекладу	2
	ВСЕГО	30

6. Методические рекомендации по организации самостоятельной работы студентов содержатся в учебно-методическом комплексе дисциплины

В овладении знаниями учебной дисциплины важным этапом является самостоятельная работа студентов. Основными направлениями самостоятельной работы студента являются:

- первоначально подробное ознакомление с программой учебной дисциплины;
- ознакомление со списком рекомендуемой литературы по дисциплине в целом и по разделам, наличие ее в библиотеке и других доступных источниках, изучение необходимой литературы по теме, подбор дополнительной литературы;
- изучение и расширение лекционного материала преподавателя за счет специальной литературы, консультаций;
- подготовка к практическим занятиям с изучением основной и дополнительной литературы;
- подготовка к выполнению диагностических форм контроля (тесты, коллоквиумы и т.п.);
- подготовка к экзамену.

Целью самостоятельной работы студентов является овладение фундаментальными знаниями, профессиональными умениями и навыками по профилю будущей профессии, опытом творческой, исследовательской деятельности, развитие самостоятельности, ответственности и организованности, творческого подхода к решению проблем учебного и профессионального уровней.

Организация самостоятельной работы студентов

<i>№</i>	<i>Название темы</i>	<i>Количество часов</i>
Тема 1.	Норма як центральне поняття перекладознавства	8
Тема 2.	Перекладознавство як наука. Сприйняття і відтворення тексту як етапи перекладацької діяльності.	7
Тема 3.	Переклад як акт міжмовної та міжкультурної комунікації. Типи перекладу. Семантична теорія перекладу (за В.Н. Комісаровим)	7
Тема 4.	Синхронний і послідовний переклади як типи усного перекладу. Професійна комунікація та усний переклад; особливості роботи в різних сферах професійної комунікації.	7
Тема 5.	Історія перекладу і перекладознавства	8
Тема 6.	Лексичний рівень перекладу: проблема еквівалентності. Поняття «реалія». Класифікація реалій. Теорія рівнів еквівалентності.	7
Тема 7.	Особливості перекладу лексичних одиниць	7
Тема 8.	Способи перекладу фразеологічних одиниць. Передача метафоричних сполук, прислів'їв і приказок.	7
Тема 9.	Граматичні особливості перекладу: морфологічний і синтаксичний рівні	7
Тема 10.	Особливості перекладу художніх текстів. Порівняльний аналіз тексту оригіналу і перекладу. Антиномії художнього перекладу Т. Сейворі.	7
Тема 11.	Машинний переклад. Редагування автоматичного перекладу.	7
Тема 12.	Основні прийоми перекладу термінів. Термінологічне планування. Переклад новітніх авторських термінів, що подаються в лапках.	8

Тема 13.	Передача власних імен та назв при перекладі	9
Тема 14.	Мовні паралелі та проблема «несправжніх друзів перекладача»	8
Тема 15.	Термін у художньому тексті: особливості функціонування та перекладу	8
	ВСЕГО	112

7. Индивидуальные задания.

Примерные варианты индивидуальных заданий

1. На підставі аналізу словникових статей (Словник української мови: В 11 томах. – К.: Наук. думка, 1970-80; Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка. – М.: Азбуковник, 1999. – 944 с.) дібрати по дві пари слів на кожен тип еквівалентності, навести словникові статті.

2. Дібрати з текстів сучасних періодичних видань, які виходять паралельно українською й російською мовами («Дзеркало тижня», «День» та ін.), по два приклади на кожен спосіб перекладу в межах лексичних і граматичних трансформацій.

3. Укласти словничок безеквівалентної лексики на одну літеру, подати переклад слів російською мовою.

4. Дібрати з текстів сучасних періодичних видань, які виходять українською й російською мовами, по 5 прикладів на кожний спосіб перекладу фразеологізмів.

5. Дібрати з художніх текстів (текст оригіналу і текст перекладу) по 2 приклади на кожен тип морфологічних і синтаксичних трансформацій при перекладі.

6. Виконати підрядковий переклад українською мовою поезії «Желание» М. Лермонтова. Зіставити текст оригіналу і переклад М. Зерова.

7. Скласти соціокультурний коментар до пропонованого твору.

8. Примерные вопросы к модульному контролю

1. Поняття мовної норми та її міждисциплінарний характер.
2. Основні ознаки мовної норми. Класифікація мовних норм.
3. Нормативні аспекти перекладу.
4. Якість перекладу. Критерії оцінки якості перекладу.
5. Поняття перекладу. Методи перекладу.
6. Галузі перекладознавства.
7. Основні підходи до перекладу.
8. Типи перекладів за формою, жанрово-стильовою належністю.
9. Корелятивність типів і методів перекладів. Картина світу, створена мовою і культурою. Міжкультурна комунікація під час перекладу.
10. Базисна і презиційна інформація.
11. Класифікація усного перекладу.
12. Призначення і принципи скоропису.
13. Етика перекладача під час усного скоропису.
14. Переклад в епоху Античності, Середньовіччя, Відродження.
15. Переклади Й.Ф.Гердера, В.Гумбольдта.
16. Переклади Т.Г.Шевченка, П. Куліша, І.Я.Франка, М.Т. Рильського.
17. Поняття лексичного еквівалента. Еквівалентна лексика.
18. Погляди С.Г. Тер-Мінасової на проблему еквівалентності. Частково еквівалентна лексика.
19. Лінгвокраїнознавчий підхід Є.М. Верещагіна і В.Г. Костомарова.
20. Безеквівалентна лексика, її різновиди.
21. Способи перекладу лексичних одиниць.
22. Лексичні трансформації при перекладі. Проблема синонімії і переклад.

9. Образец модульного контроля

<p>ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ» ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ КАФЕДРА СЛАВЯНСКОЙ ФИЛОЛОГИИ И ПРИКЛАДНОЙ ЛИНГВИСТИКИ Направление подготовки 45.04.01. Филология Магистерская программа: Украинский язык и литература Дисциплина «Современная языковая норма: теория и практика перевода (украинский и русский языки)»</p> <p>МОДУЛЬНАЯ КОНТРОЛЬНАЯ РАБОТА Вариант № 1</p> <p>1. Трансформаційний і денотативний підходи до перекладу. 2. Перекласти текст. Вказати на особливості перекладу одиниць лексичного, фразеологічного і граматичного рівнів.</p> <p>Утверждено на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики, протокол №____от “__”_____20__г.</p> <table><tr><td>Зав. кафедрой</td><td>_____</td><td>И.А. Кудрейко</td></tr><tr><td>Преподаватель</td><td>_____</td><td>А.В. Зенина</td></tr></table>		Зав. кафедрой	_____	И.А. Кудрейко	Преподаватель	_____	А.В. Зенина
Зав. кафедрой	_____	И.А. Кудрейко					
Преподаватель	_____	А.В. Зенина					

Критерии оценивания модульного контроля

Номер задания	Количество баллов
Задание 1	5
Задание 2	10
Всего	15

10. Контрольные вопросы к промежуточной аттестации

Контрольные вопросы к экзамену

1. Поняття мовної норми та її міждисциплінарний характер.
2. Основні ознаки мовної норми. Класифікація мовних норм.
3. Нормативні аспекти перекладу. Поняття норми перекладу.
4. Якість перекладу. Критерії оцінки якості перекладу.
5. Поняття перекладу. Методи перекладу.
6. Галузі перекладознавства.
7. Основні підходи до перекладу.
8. Типи перекладів за формою, жанрово-стильовою належністю. Корелятивність типів і методів перекладів.
9. Картина світу, створена мовою і культурою. Міжкультурна комунікація під час перекладу.
10. Базисна і прецизійна інформація.
11. Класифікація усного перекладу.
12. Призначення і принципи скоропису.
13. Етика перекладача під час усного скоропису.
14. Переклад в епоху Античності, Середньовіччя, Відродження.
15. Переклади Й.Ф.Гердера, В.Гумбольдта.
16. Переклади Т.Г.Шевченка, П. Куліша, І.Я.Франка, М.Т. Рильського.
17. Поняття лексичного еквівалента. Еквівалентна лексика.
18. Погляди С.Г. Тер-Мінасової на проблему еквівалентності. Частково еквівалентна лексика.

19. Лінгвокраїнознавчий підхід Є.М. Верещагіна і В.Г. Костомарова.
20. Безеквівалентна лексика, її різновиди.
21. Способи перекладу лексичних одиниць.
22. Лексичні трансформації при перекладі. Проблема синонімії і переклад.
23. Антиномії художнього перекладу Т. Сейворі.
24. Особливості морфологічного рівня перекладу.
25. Особливості синтаксичного рівня перекладу.
26. Питання розуміння художньої літератури. Соціокультурний коментар як спосіб подолання конфліктів культур.
27. Проблеми художнього перекладу (прозового і поетичного). Особистість автора і перекладача. Художній переклад і часова відстань.
28. Етапи роботи перекладача над перекладом художнього тексту.
29. Стилїстична адаптація при перекладі. Стилї і стилїзація.
30. Синхронний переклад як різновид усного перекладу.
31. Послідовний переклад як різновид усного перекладу.
32. Особливості перекладу наукових текстів. Проблема перекладу термінів і термінологічних сполук. Міжмовна омонїмія термінів.
33. Статус машинного перекладу у системі наукових галузей.
34. Етапи створення систем машинного перекладу за І.Б. Штерн.. Системи послївного перекладу. “Морфологічні” і “синтаксичні” системи машинного перекладу. Структурно-семантичні системи машинного перекладу. Автоматизовані робочі місця (станції) перекладача.
35. Типи систем машинного перекладу: за роллю людини і комп’ютера у здійсненні перекладу, за підходом до опрацювання тексту, за напрямками перекладу; за способом зіставлення текстів вхідною та вихідною мовами, за способом опрацювання тексту вхідною мовою.
36. Вітчизняні і зарубіжні програми-перекладачі.
37. Загальна класифікація помилок при автоматичному перекладі: типові лексичні і граматичні помилки машинних перекладачів, їх причини (на прикладі системи машинного перекладу ПРОМТ, оглядово Pragma, ПЛАЙ).
38. Можливості редагування перекладу, здійсненого машинними перекладачами ПЛАЙ, Pragma, ПРОМТ.
39. Сучасні тенденції розвитку систем машинного перекладу.
40. Диференційні ознаки наукового стилю у проєкції на проблему перекладу.
41. Способи перекладу термінологічних одиниць в науково-технічному тексті.
42. Перекладацькі трансформації: лексичні, лексико-семантичні, граматичні, лексико-граматичні. Вимоги до перекладу науково-технічних текстів.
43. Мовні паралелі: види, форми та причини виникнення.
44. «Несправжні друзі перекладача»: групи, причини виникнення.
45. Відтворення українських слів латинкою. Система української транслїтерації.
46. Особливості перекладу окремих груп назв.
47. Передача абревіатур і скорочень.
48. Функціонування термінологічних одиниць у художньому тексті. Труднощі розпізнавання термінів у текстах літературних творів.
49. Переклад термінів у художньому творі. Рекомендації щодо перекладу термінів у художньому творі.
50. Принципи відбору зовнішньої та внутрішньої форми нових термінів.
51. Термінологічне планування: кодифікація і стандартизація термінології.

Образец экзаменационного билета

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛАВЯНСКОЙ ФИЛОЛОГИИ И ПРИКЛАДНОЙ ЛИНГВИСТИКИ
Направление подготовки 45.04.01. Филология
Магистерская программа: Украинский язык и литература
Дисциплина «Современная языковая норма: теория и практика перевода
(украинский и русский языки)»

Билет № 1

1. Поняття перекладу, основні підходи до його кваліфікації.
2. «Несправжні друзі перекладача»: групи, причини виникнення.
3. Виконати переклад тексту (прокоментувати особливості перекладу одиниць лексичного, морфологічного і синтаксичного рівнів).

Утверждено на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики,
протокол №____от “__”_____20__г.

Зав. кафедрой _____ И.А. Кудрейко
Преподаватель _____ А.В. Зенина

Критерии оценивания экзамена

Номер задания	Количество баллов
Задание 1	10
Задание 2	10
Задание 3	10
Всего	30 баллов

11. Образец тестового задания

1. Ознаками територіальної спільності, коли в межах певного ареалу існує єдиний словниковий фонд, спричинене виникнення:

- А) мовних паралелей;
- Б) діалектизмів;
- В) міжмовних омонімів;
- Г) семантичних невідповідностей.

2. Яким способом перекладу варто передавати власні назви?

- А) адаптивне транскодування;
- Б) транскрибування;
- В) транслітерування;
- Г) змішане транс кодування.

3. Який рівень постає найсуттєвішим для розуміння в межах російсько-української мовної пари перекладу?

- А) синтаксичний;
- Б) морфологічний;

- В) лексичний;
- Г) контекстуальний

4. Визначте мету художнього перекладу:

- А) максимальне наближення читача до автора;
- Б) донести до адресата зміст повідомлення;
- В) зберегти послідовність і форму слів;
- Г) побудувати граматично правильні висловлення.

5. Який різновид синтаксичного перетворення використано при перекладі речення: Я памятник себе воздвиг нерукотворный, К нему не зарастёт народная тропа... (О. Пушкін) – Я памятник собі воздвиг нерукотворний, Тропа народна там навіки пролягла... (переклад М. Рильського)?

- А) зміна типу керування дієслова;
- Б) зміна моделі простого речення;
- В) зміна односкладного речення двоскладним;
- Г) зміна порядку слів.

12. Критерии оценивания

По учебной дисциплине предполагается проведение модульного контроля, выполнение индивидуальной работы и проведение экзамена.

Оценка знаний студентов проводится по 100-балльной шкале согласно следующим критериям:

Зачетные модули	Форма контроля	Баллы
Смысловой модуль 1	СРС	10
Смысловой модуль 2	Аудиторная работа	10
	СРС	10
	Модульная контрольная работа	15
Смысловой модуль 3	Аудиторная работа	15
	СРС	10
Экзамен	Устный ответ и выполнение практического задания	30
Общий итог		100

Оценка за семестр вычисляется путем суммирования заработанных студентом баллов за семестр с полученными на экзамене согласно шкале, принятой в ДонНУ. Более подробные критерии разрабатываются, исходя из фонда оценочных средств и контрольно-измерительных материалов и доводятся до ведома студентов в первый месяц обучения.

Шкала соответствия баллов государственной шкале

Оценка ECTS	Сумма баллов за все виды учебной деятельности	Оценка по государственной шкале (экзамен, дифференциальный зачет)	Оценка по государственной шкале (зачет)
A	90-100	5 (отлично)	зачтено
B	80-89	4 (хорошо)	зачтено
C	75-79	4 (хорошо)	зачтено
D	70-74	3 (удовлетворительно)	зачтено
E	60-69	3 (удовлетворительно)	зачтено
FX	35-59	2 (неудовлетворительно) с возможностью повторной сдачи	не зачтено
F	0-34	2 (неудовлетворительно) с возможностью повторной сдачи при условии обязательного набора дополнительных баллов	не зачтено

13. Материально-техническое обеспечение учебного процесса.

Освоение дисциплины «Современная языковая норма: теория и практика перевода (украинский и русский языки)» предполагает использование следующего материально-технического обеспечения: учебная аудитория для проведения практических занятий, групповых и индивидуальных консультаций, текущего контроля и промежуточной аттестации, (ауд. № 448, г. Донецк, ул. Университетская, д. 24), укомплектована учебной мебелью на 16 посадочных мест, комплектом рабочего места преподавателя, ноутбуком, меловой доской.

Для самостоятельной работы обучающихся используется читальный зал № 4 периодической литературы (ауд. № 19: г. Донецк, ул. Университетская, 24), укомплектованный учебной мебелью на 31 посадочное место, компьютер в комплекте (1 шт.); читальный зал № 2 гуманитарных наук (ауд. № 46: г. Донецк, ул. Университетская, 22), укомплектованный учебной мебелью на 90 посадочных мест, компьютер в комплекте (2 шт.).

Рекомендованная литература

№ п/п	Наименование	Кол-во экземпляров в библиотеке ДонНУ	Наличие электронной версии в ЭБС
Основная литература			
1.	Зеніна А.В. Сучасна мовна норма: теорія і практика перекладу (українська та російська мови): навчальний посібник / А.В. Зеніна. – Донецьк : ДонНУ, 2019. – Електронні дані (1 файл).	-	+
2.	Зеніна А.В. Теоретичні і прикладні проблеми перекладу: навчально-методичний посібник / А. В. Зеніна. – Донецьк : ДонНУ, 2019. – Електронні дані (1 файл).	-	+
Дополнительная литература			

1.	Аликина Е. В. Введение в теорию и практику устного последовательного перевода : [учеб. пособие] / Е. В. Аликина. – М. : Восточная книга, 2010. – 191 с.	1	-
2.	Білозерська Л. П. Термінологія та переклад : навч. посіб. для студ. філол. напряму підготовки / Л.П. Білозерська, Н. В. Возненко, С. В. Радецька ; Херсонський нац. техн. ун-т. – Вінниця : Нова книга, 2010. – 232 с.	3	-
3.	Грамматические аспекты перевода : учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений, обучающихся по специальности "Перевод и переводоведение" направления "Лингвистика и межкультурная коммуникация" / [О.А. Сулейманова и др.]. – М. : Академия, 2010. – 235, [1] с.	3	-
4.	Есакова М. Н. Речевая культура переводчика. Русский язык : учебное пособие / М. Н. Есакова, Ю. Н. Кольцова, Г. М. Литвинова. – М. : Флинта : Наука, 2017. – 633, [1] с.	1	-
5.	Зайцев А. Б. Основы письменного перевода / А. Б. Зайцев. – М. : Либроком, 2010. – 124 с.	1	-
6.	Художественный перевод как вид межкультурной коммуникации : основы теории / Р. Р. Чайковский и др. ; [под общ. ред. Р. Р. Чайковского]. – 3-е изд. – М. : ФЛИНТА : Наука, 2018. – 220, [1] с.	1	-

14. Информационные ресурсы

1. Электронный каталог ДонНУ <http://library.donnu.ru/catalog/>
2. Электронный архив ДонНУ <http://repo.donnu.ru:8080/jspui/>
3. Научная электронная библиотека eLIBRARY.RU <https://elibrary.ru/defaultx.asp>
4. Электронная библиотека диссертаций РГБ <https://dvs.rsl.ru/>
5. Электронно-библиотечная система «ЭБС ЮРАЙТ» <https://www.biblio-online.ru/>
6. ЭБС «Университетская библиотека онлайн» http://biblioclub.ru/index.php?page=book_blocks&view=main_ub/.
7. ЭБС Znanium.com <http://znanium.com/>

8. Электронно-библиотечная система ibooks.ru (Айбукс-ру) <https://ibooks.ru/>
9. Научная электронная библиотека «Киберленинка» <https://cyberleninka.ru/>
10. Российский электронный журнал «Мир истории» <http://www.historia.ru/>

15. Программное обеспечение

1. Windows 7 PRO (корпоративная лицензия ДонНУ № 46484614);
2. Microsoft Office (корпоративная лицензия ДонНУ лицензия № 46472919);
3. Microsoft Visual Studio (лицензия программы DreamSpark для высших учебных заведений);
4. Лицензии GPL, Apache, BSD для свободного программного обеспечения: FreeLab, Scilab, R Studio, Python, Eclipse, Free Pascal, Tries Mode, Prolog, Антивирус Касперского, Linux Fedora, Libre Office, Adobe Acrobat Reader, xPDF, Blender, КОМПАС-3D LT, Paint.NET, Gimp.

Рабочая программа рассмотрена и переутверждена на заседании кафедры с изменениями (без изменений) на _____ 201__ год. Протокол заседания кафедры № ____ от _____.

Зав. кафедрой

И.А. Кудрейко